

RAADSVOORSTEL

Datum raadsvergadering: 19 december 2017

Onderwerp	
Presikhaaf Bedrijven (PHB): zienswijze op voorgenomen overdracht bedrijfsactiviteiten PHB aan Scalabor	Zaaknummer Z/17/290761
	Documentnummer INT/17/805355

Samenvatting

Op 12 juli 2017 heeft het Algemeen Bestuur (AB) van Presikhaaf Bedrijven (PHB) besloten om de overdracht van bedrijfsactiviteiten van het huidige PHB aan Scalabor voor te bereiden en de onderhandelingen over de voorwaarden te starten. De onderhandelingen werden begin oktober afgerond. Tijdens de bestuursvergadering van 25 oktober 2017 heeft het AB van PHB, op basis van de toelichting op het onderhandelingsresultaat, unaniem ingestemd met de voorgenomen overdracht van de bedrijfsactiviteiten en de daarmee samenhangende activa en contracten van PHB aan Scalabor. Met dit voorstel wordt uw raad in de gelegenheid gesteld om de zienswijze op bovenstaand voornemen van het AB van PHB kenbaar te maken.

Raadsvoorstel

1. Kennis te nemen van het voornemen van het Algemeen Bestuur van de Gemeenschappelijke Regeling Werkvoorziening Gelderland Midden (Presikhaaf Bedrijven) van 25 oktober 2017 om de bedrijfsactiviteiten van het huidige Presikhaaf Bedrijven over te dragen aan Scalabor;
2. Vast te stellen dat er een evenwichtig resultaat van de onderhandelingen tussen Presikhaaf Bedrijven ligt dat invulling geeft aan de vooraf gestelde doelen en uitgangspunten;
3. Vast te stellen dat het ontwerpbedrijfsplan Scalabor vertrouwen geeft in de toekomstbestendigheid van Scalabor;
4. Het college van burgemeester en wethouders op te dragen om de zienswijze (het gevoelen) van de gemeenteraad van Zevenaar over het voorgenomen besluit van het Algemeen Bestuur van de Gemeenschappelijke Regeling Werkvoorziening Gelderland Midden Presikhaaf Bedrijven (GR/PHB) van 25 oktober 2017 inzake de overdracht van bedrijfsactiviteiten aan Scalabor conform bijgaande brief over te brengen aan het bestuur van Presikhaaf Bedrijven.

Waarom naar de raad

De raad is bevoegd om de zienswijze (het gevoelen) van de raad kenbaar te maken over de voorgenomen overdracht van bedrijfsactiviteiten van PHB aan Scalabor.

Doelstelling en beoogd meetbaar effect

- De raad inzicht geven in (de onderbouwing van) het voorgenomen besluit van het AB van PHB om de bedrijfsactiviteiten en de daarmee samenhangende activa en contracten van PHB over te dragen aan Scalabor;
- De raad inzicht geven in de financiële consequenties hiervan voor de GR/PHB in het algemeen en de gemeente Zevenaar in het bijzonder;
- De raad de gelegenheid geven om de zienswijze hierover uit te spreken opdat wij deze kunnen overbrengen aan het bestuur van PHB.

Argumenten en alternatieven

- 1.1 *Er is onder voorbehoud overeenstemming - deze is beschreven onder ad 6 - bereikt over de voorwaarden van overdracht.*

In de conceptovereenkomst (bijlage 7) is het onderhandelingsresultaat vastgelegd, in een latere fase zal dit worden uitgewerkt in een overdrachtsovereenkomst.

Het onderhandelingsresultaat dat nu voorligt, vloeit rechtstreeks voort uit eerder genomen besluiten van het AB van PHB. Uitgangspunten die hierbij gehanteerd zijn, zijn o.a.:

- werkgelegenheid voor de bestaande doelgroep SW in de regio Midden Gelderland;
- gemeenten willen geen ondernemingsrisico meer lopen bij Presikhaaf Bedrijven;
- de huidige infrastructuur van PHB kan gebruikt worden voor de invulling van de gemeentelijke verantwoordelijkheid op het terrein van de nieuwe Participatiewet.

Het onderhandelingsresultaat is door een externe Expertgroep beoordeeld met als meest belangrijke conclusie: *“Inmiddels zijn er over een aantal onderwerpen afspraken gemaakt. Onze inschatting is dat hierbij een goede balans is gevonden tussen het belang van Presikhaaf Bedrijven wat betreft een goede start vanuit de “clean-sheet-gedachte”. Daarnaast zijn de afspraken/onderhandelingsresultaten helder verwoord, is er deels door Presikhaaf Bedrijven in de afgelopen periode al geanticipeerd op de beweging die gaande is en zijn over en weer concessies gedaan”.*

In de onderhandelingen tussen PHB en Scalabor over de overdracht van bedrijfsactiviteiten zijn over de volgende onderwerpen afspraken gemaakt:

1. De voorwaarden waaronder de werksoorten, activiteiten en detacheringen bij derden over gaan naar Scalabor;
2. De voorwaarden waaronder de detachering van SW-medewerkers naar Scalabor gaat plaatsvinden;
3. De overdracht van activa en passiva;
4. De overdracht van huurcontracten;
5. De overdracht van de overige contracten;
6. De overdracht van het personeel.

Hieronder volgen per onderwerp de belangrijkste aspecten:

Ad 1. Op dit moment dragen gemeenten via een viertal posten bij aan een sluitende begroting van PHB:

1. Een bijdrage voor de loonkosten van SW-medewerkers;
2. Een bijdrage voor de begeleiding van SW-medewerkers in het algemeen en voor SW-medewerkers de laagste loonwaarde (zgn. module 8) in het bijzonder;
3. Een bijdrage voor de instandhouding van de werkplekken;
4. En een bijdrage voor de opbouw van het weerstandsvermogen.

In de nieuwe situatie betalen gemeenten aan de GR de loonkosten van de SW-medewerkers met een opslag van € 750 per arbeidsjaar SW (AJ) ter dekking van de kosten van het werkgeverschap (salarisadministratie, basis-HRM enz.). Daarnaast betalen gemeenten Scalabor voor de specifieke begeleiding van SW-medewerkers, die onder Module 8 vallen.

In 2018 zijn gemeenten voor wat betreft het werkgeverschap van SW-medewerkers ca. € 472.000 duurder uit dan in 2017. Hierbij geldt echter nadrukkelijk de opmerking dat dit verschil de komende jaren, met het verloop van SW-medewerkers, zal dalen en de gemeentelijke bijdragen voor de algemene begeleiding van SW-medewerkers, voor de instandhouding van werkplekken en voor de opbouw van het weerstandsvermogen vervallen. Omdat de SW-medewerkers ‘om niet’ bij Scalabor worden gedetacheerd, kan Scalabor de kosten voor begeleiding, werkplekken en voldoende eigen vermogen uit de exploitatie dekken. Gemeenten dragen daarmee dus geen exploitatierisico's meer.

Vanuit het belang van PHB is er behoefte om perspectief te hebben op de toekomst-bestendigheid van Scalabor. Hiertoe is tijdens het onderhandelingstraject inzicht gegeven in het ontwerpbedrijfsplan Scalabor, de projectie van de openingsbalans en de beoogde wijze waarop Scalabor afdoende wordt gefinancierd. Afsproken is dat de gemeente Arnhem als aandeelhouder, conform de looptijd van de afspraken tussen Scalabor en gemeenten over SW-diensten, voor een periode van minimaal 5 jaar (2018-2022) garant staat voor de continuïteit van Scalabor. Na 3,5 jaar, als ook wordt verkend of gemeenten de afname van SW-diensten wensen te continueren, wordt bekeken of verlenging van de garantstelling nog wenselijk en haalbaar is.

Ad 2. Detachering van de SW-medewerkers vindt voor de eerste vijf jaren, ‘om niet’ plaats onder de volgende voorwaarden:

- Scalabor streeft ernaar medewerkers te bemiddelen en te plaatsen in zo regulier mogelijk werk. Het bieden van duurzaam en passend werk is hierin het uitgangspunt.
- Scalabor verdeelt de werkgelegenheid evenredig over de deelnemende gemeenten, waarbij voor ieder individu de best passende plek het uitgangspunt is.
- Scalabor zal zich tot het uiterste inspannen om voor de huidige SW-medewerkers de vangnetfunctie te vervullen en een andere werkplek te zoeken als de huidige werkplek niet (meer) past.
- Scalabor spant zich maximaal in om de medewerkers te ondersteunen in hun ontwikkeling om het optimale uit hun zelf te halen.
- Scalabor en gemeenten bekijken na 5 jaar opnieuw of de detacheringsvergoeding 'om niet' moet blijven.
- De rechten van de SW-medewerkers met betrekking tot opgebouwd verlof blijven gehandhaafd (dat betekent dat bij medewerkers met een buitensporig stuwmeer een afspraak gemaakt wordt wanneer dit verlof wordt opgenomen en de medewerker dan dus niet beschikbaar is voor werk).
- Bij overdracht van de SW-medewerker heeft deze een individueel ontwikkelingsplan zoals in de Collectieve Arbeidsovereenkomst voor de Sociale Werkvoorziening is geregeld.

Ad 3. Scalabor betaalt de boekwaarde van de activa (€ 1,062 miljoen) aan PHB.

Ad 4. Scalabor neemt de huurovereenkomsten Beverweerdlaan, Driepoortenweg en Bruningweg (kantoordeel) onder voorwaarden over. De vaststellingsovereenkomst Bruningweg, die de garantie regelt met betrekking tot de omzetafhankelijke huurprijs van het gedeelte van Presikhaaf Schoolmeubelen, blijft bij PHB. Scalabor neemt dit (eventuele) risico niet over.

Ad 6. Overdracht personeel.

Alles wordt in het werk gesteld om zoveel mogelijk reguliere medewerkers de overstap van PHB naar Scalabor te laten maken. Voor een groot deel levert dit geen problemen op. Voor een deel wordt ingeschat dat zij zich verder kunnen ontwikkelen en op grond daarvan de overstap kunnen maken. Voor een beperkt deel geldt dat zij de overstap niet kunnen maken. Zij blijven achter bij PHB. Hoe uiteindelijk de definitieve aantallen zullen worden zal na afronding van de plaatsing duidelijk zijn.

Ten aanzien van de afspraken zijn voorbehouden gemaakt:

- De aan PHB deelnemende gemeenten hebben toegezegd hun SW-medewerkers tegen een nultarief aan Scalabor uit te lenen. Als blijkt dat niet of niet alle gemeenten deze toezegging gestand doen, vervalt het bereikte onderhandelingsresultaat en moeten opnieuw onderhandelingen worden gevoerd.
- De Due Diligence (DD) loopt en wordt naar verwachting in november afgerond. Het onderhandelingsresultaat geldt dus onder het voorbehoud dat er geen relevante afwijkingen worden geconstateerd in de DD ten opzichte van de gegevens die in de onderhandelingen zijn gebruikt en er hierbij geen gegevens boven water komen die ten onrechte niet bekend waren.
- De analyse van huurcontracten en onderliggende stukken loopt parallel aan de DD. Wanneer deze analyse een zeer risicovolle situatie oplevert, moet nader worden bekeken onder welke voorwaarden overname plaatsvindt.
- PHB en Scalabor zijn er bij de onderhandelingen van uitgegaan dat er geen sprake is van overgang van onderneming. En dat dus alleen personeel dat op 31 december 2017 geplaatst is op een functie bij PHB, Stichting Personeel Presikhaaf en Tuincentrum De Wuurde BV overgenomen wordt.

2.1 Er ligt een evenwichtig onderhandelingsresultaat dat invulling geeft aan de vooraf gestelde doelen en uitgangspunten.

Vanuit het perspectief van de gemeente Zevenaar moet het onderhandelingsresultaat een goede basis leggen voor de gewenste transitie en transformatie van de huidige (traditionele) sociale werkvoorziening PHB tot het nieuwe arbeidsontwikkelbedrijf Scalabor. Door met Scalabor in de positie te komen om opvolger te worden van de bedrijfsactiviteiten van PHB ontstaan de beste perspectieven op:

- het behouden en uitbouwen van werkgelegenheid;
- een soepele transitie van het huidige PHB;
- het beperken van ontmantelings- en frictiekosten;
- een meer eenduidige sturing op de bedrijfsresultaten en maatschappelijke prestaties;

Wij stellen vast dat, gegeven de genoemde voorbehouden, de overeengekomen balans tussen enerzijds:

- de aflopende structurele kosten voor gemeenten die samenhangen met de invulling van het werkgeverschap van SW-medewerkers;
- de incidentele frictiekosten voor PHB die samenhangen met de overdracht van bedrijfsactiviteiten van PHB aan Scalabor;
- de risico's die achterblijven bij PHB;

en anderzijds:

- de verplichtingen en risico's voor Scalabor die samenhangen met de voorwaarden waaronder het werk wordt overgedragen;
- de verplichtingen en risico's voor Scalabor die samenhangen met de voorwaarden waaronder de detachering van SW-medewerkers gaat plaatsvinden;
- de kosten en risico's voor Scalabor die samenhangen met de overname van activa en passiva, huurcontracten, overige contracten en personeel;

over het algemeen in evenwicht is en een goede basis geeft om de bovenstaande doelen te realiseren.

Voor de gemeente Arnhem als eigenaar van Scalabor is een belangrijk uitgangspunt dat Scalabor de doorstart en beoogde transformatie van sociale werkvoorziening naar arbeidsontwikkelbedrijf, zoveel mogelijk op basis van een 'schone lei' kan vormgeven en uitvoeren. In lijn hiermee heeft de mismatch tussen het aanbod van het latende PHB en de behoeften van het overnemende Scalabor, onderstaande frictiekostenvertaling gekregen aan de zijde van PHB (en dus de deelnemende gemeenten):

	Geraamde frictie PHB dd mei 2017	Geraamde maximale frictie PHB dd okt 2017	Vershil
Vastgoed	€ 2.000.000	€ 522.000	- € 1.478.000
Financiering	€ 2.500.000	€ 2.330.000	- € 170.000
Afkoop uitkomst DD*	-	€ 250.000	€ 250.000
Overige posten**	-	€ 650.000	€ 650.000
Personeel/ boventalligheid***	€ 5.537.234	€ 6.900.000	€ 1.362.766
Personeel/ compensatie hogere schalen****	-	€ 1.900.000	€ 1.900.000
Totaal	€ 10.037.234	€ 12.552.000	€ 2.514.766

* indien DD nog risico's uitwijst waar Scalabor compensatie voor wil.

** kosten 'functiehuis en selectie' en kosten 'afkoop verlofuren regulier personeel'.

*** 30 fte boventallig en voor 20 fte 'bij-/omscholingsrugzak'.

**** 5 jaar compensatie € 380.000 per jaar

Voor PHB zijn de frictiekosten naar verwachting dus hoger dan geraamd ten tijde van de initiële businesscase Scalabor in mei 2017. Dit vooral omdat de personele frictiekosten ten gevolge van een kwalitatieve mismatch (naar verwachting) hoger zijn dan vooraf werd aangenomen.

Daar staat tegenover dat Scalabor extra kosten neemt voor de aanhuur van additionele ruimte ten gevolge van de onlangs overeengekomen vervreemding van vastgoed door PHB en extra risico's neemt met de afspraak om de naar verwachting 20 fte regulier personeel, dat in potentie geschikt te maken is voor een positie bij Scalabor, tegen één jaarsalaris over te nemen en bij of om te scholen.

Kortom, meer frictiekosten aan de zijde van PHB, maar ook minder 'clean sheet' aan de zijde van Scalabor.

Rekening houdend met het frictiebedrag in het hoge scenario, het resultaat 2017 zoals dat in de 3e kwartaalrapportage is geprognosticeerd en het reeds aanwezige eigen vermogen zal er van de

deelnemende gemeenten maximaal nog een extra bijdrage verwacht worden van € 10,5 miljoen.

3.1 Het ontwerpbedrijfsplan Scalabor geeft adequaat invulling aan de gemeentelijke doelen rondom de transitie van PHB, te weten:

- een duurzame oplossing (werkgelegenheid) voor ca. 2.500 SW-ers die nu nog bij PHB werken;
- het benutten van de aanwezige infrastructuur van passend werk, kennis en expertise van het huidige PHB;
- het beperken van de ontmantelings- en frictiekosten van PHB;
- het bevorderen van een meer eenduidige sturing van de uitvoering.

Wij stellen vast dat het ontwerpbedrijfsplan Scalabor adequaat invulling geeft aan deze wensen:

- Scalabor wordt neergezet als het arbeidsontwikkelbedrijf voor de arbeidsmarktregio Midden Gelderland. Scalabor ondersteunt mensen met een tijdelijke of structurele afstand tot de reguliere arbeidsmarkt in hun arbeidsontwikkeling en het verwerven of behouden van passend werk (werknemen naar vermogen). Scalabor ontzorgt werkgevers bij de invulling van hun maatschappelijke verantwoordelijkheid om tot een meer inclusieve arbeidsmarkt te komen (werkgeven naar vermogen).
- Dit doet Scalabor in samenwerking met en in afstemming op de inspanningen van o.a. de sociale diensten van gemeenten, en het Werkgeversservicepunt. De inzet is om vanuit deze samenwerkingsbasis het netwerk van allianties met doelgroep partners (zorg- en onderwijsinstellingen) en werkpartners ((sociale) werkgevers en opdrachtgevers) uit te bouwen en uit te diepen.
- Daarbij laat Scalabor een resultaatverbetering zien, dit geeft vertrouwen in de continuïteit van de nieuw te vormen BV.

Kanttekening

De overdracht van een grote SW-organisatie als Presikhaaf bedrijven is een behoorlijk complexe zaak. Vanuit diverse gemeenten en met name de gemeente Arnhem is uitstel of vertraging van dit proces geen optie. Met het oog op de grote van het personeelsbestand zou als een overgang per 1 januari 2018 niet haalbaar is het eerst volgende mogelijke moment 1 juli 2018 zijn. Dat uitstel is voor de meeste bestuurders niet gewenst. Van de uitkomst van de (betrekkelijk kleine) onzekere factoren die nu genoemd worden houden wij u op de hoogte. Bij definitieve besluitvorming in het Algemeen Bestuur op 22 december zal er voor (vrijwel alle) onzekere factoren helderheid zijn. Overigens is het goed te beseffen dat het niet zo is dat de gemeenschappelijke regeling per 1 januari op zal houden te bestaan. Vooralsnog zal de verloning van de SW-ers nog via de regeling plaatsvinden en vallen ook de verplichtingen van het boventallige personeel onder de verantwoordelijkheid van de GR/PHB.

Resumerend stellen wij u voor de volgende zienswijze (het gevoelen) van de raad kenbaar te maken aan het bestuur van PHB:

1. vast te stellen dat er onder voorbehoud overeenstemming bereikt is over de voorwaarden van overdracht;
2. vast te stellen dat er een evenwichtig resultaat van onderhandelingen tussen Presikhaaf Bedrijven en Scalabor ligt dat invulling geeft aan de vooraf gestelde doelen en uitgangspunten;
3. vast te stellen dat het ontwerpbedrijfsplan van Scalabor vertrouwen geeft in de toekomstbestendigheid van Scalabor;
4. niet meer reguliere medewerkers boventallig te verklaren dan strikt noodzakelijk;
5. de raad - met inachtneming van het voorbehoud zoals vermeld onder 1 - kan instemmen met de voorgenomen overdracht.

Hoe gaan we dat bereiken en is evaluatie nodig?

Indien uw raad instemt met de conceptzienswijze (het gevoelen), dan wordt de brief verzonden naar het bestuur van de GR/PHB. De definitieve besluitvorming staat gepland voor de vergadering van het Algemeen Bestuur op 22 december 2017.

Communicatie

Het bestuur van PHB wordt schriftelijk geïnformeerd over de zienswijze (het gevoelen) van de raad.

Kosten, baten en dekking

In de gewijzigde begroting 2017, n.a.v. de 2e voortgangsrapportage, van de gemeente Zevenaar is rekening gehouden met een tekort, t.o.v. de geraamde bijdrage van het rijk (Algemene uitkering; Integratie-uitkering Sociaal Domein, onderdeel Re-integratie, Wsw-oud), van € 395.000 conform de vastgestelde begroting 2017 van PHB, waarbij nog geen rekening is gehouden met de incidentele lasten (frictie-/transitiekosten) als gevolg van de overdracht van de activiteiten van PHB naar Scalabor B.V. per 1 januari 2018.

Het geprognosticeerde resultaat uit het 3e kwartaalbericht 2017 van PHB betekent voor Zevenaar (aandeel 5,90%) dat, rekening houdend met de verwachte frictie-/transitiekosten van afgerond € 10,5 miljoen, dit leidt tot een extra gemeentelijke bijdrage over het jaar 2017 van € 618.000. In de risicoparagraaf is i.v.m. opheffing/liquidatie van PHB rekening gehouden met een nadeel wegens frictie-/transitiekosten van € 600.000.

Er is geen dekking voor de te verwachten incidentele extra bijdrage. De werkelijke frictie-/transitiekosten worden verantwoord in de jaarrekening 2017 van PHB en t.z.t zal voorgesteld worden om deze te dekken uit de algemene reserve.

Daarbij hoort de kanttekening dat de algemene reserve onderdeel is van de beschikbare weerstandscapaciteit. O.b.v. de prognose volgens het 3e kwartaalbericht neemt de beschikbare weerstandscapaciteit af met € 618.000.

In 2018 zijn gemeenten voor wat betreft het werkgeverschap van SW-medewerkers ca. € 472.000 duurder uit dan in 2017. Dit betekent voor de gemeente Zevenaar een extra-last van € 42.000 (Rijnwaarden € 14.000, Zevenaar € 28.000). Deze kosten worden verwerkt in de Kadernota 2018 (mei 2018).

Herindeling – preventief toezicht en beleidsharmonisatie

Is er sprake van preventief toezicht? Nee

Is er sprake van afstemming over beleidsharmonisatie in het kader van de herindeling? Nee

Burgemeester en wethouders van Zevenaar,
De secretaris, De burgemeester
mr. S.E.G. Wiersma drs. J.M. Staatsen

Portefeuillehouder	S.H. Bijl
Datum b&w	14 NOVEMBER 2017
Nummer b&w-advies	805323
Behandelend ambtenaar/afdeling	E.J. Breman / Ontwikkeling
Telefoon	0316 - 595237
Behandeling in raadscommissie	SAMENLEVING